

KEMENES HENRIETTE

Uram, kérlek, add, hogy...

Esszé Abban a szerencsés vagy szerencsétlen helyzetben vagyok, hogy egyedül, de tényleg teljesen egyedül tengetem a társadalmi elszigetelődés egyre egyformább napjait. Sok lett az *egy* az előző mondatban. Próbálok úgy hozzáállni ehhez az egész helyzethez, hogy most kicsit jobban odafigyelek magamra. Meg hát, ugye, jobb híján is. Több időm lett olyan dolgokon töprengeni, amiken nem mindig szoktam, mert mindig volt valami fontosabb és sürgősebb.

Megint, de amúgy kisebb-nagyobb szünetekkel, végül is állandóan Kurt Vonnegutot olvasok. A *Galápagos* című kötetében az emberi élet jelenlétét a Földön a szociáldarwinizmus felől közelíti meg. Ahogy az élőlények közti szelekció és versengés az evolúció motorja, úgy az embercsoportok, nemzetek vagy ideológiák közti versengés a társadalmi fejlődés mozgatórúgója. Nemrég a Lira Könyv Facebook-oldalán Röhrig Géza adott interjút, s abban több igazi libabőrösen érdekes dolog mellett megemlíti Margaret Mead nevét is. Az antropológus szerint a civilizáció kezdetének első bizonyítéka nem egy ásatás során előkerült kerék vagy cserépedény, hanem egy több ezer éves beforrt combcsont. Egy emlős, mindegy, hogy állat vagy ember, nem maradhatott volna életben ilyen súlyos sérüléssel: ha nem egy ragadozó falja fel, akkor „legjobb esetben” is éhen pusztul. A beforrt csont vitathatatlan bizonyítéka annak, hogy valakit megmentettek. Biztonságos helyre vitték, ellátták a sérülését és táplálták, amíg fel nem gyógyult. Mead szerint a civilizáció az empátiával kezdődött. Vérbeli humanista a nő, ez nem vitás. Akárcsak Vonnegut. Vonnegut a *Halálnál is rosszabb*, nagyrészt életrajzi kötetét olvasva, pár nap leforgása alatt kétszer is találkoztam Margaret Mead nevével. Eddig nem ismertem, szóval persze hogy feltűnő volt. Annál is inkább, mert mindketten olyan dolgokról írnak, amik évek óta egyre intenzívebben foglalkoztatnak. A könyvből kiderül, hogy Mead tanította Vonnegut második feleségét a középis-

KEMENES HENRIETTE (1988, Nagyvárad) a Nagyvárad Állami Egyetem joghallgatója volt, jelenleg a Partiumi Keresztény Egyetemen magyar nyelv és irodalmat tanul. Verset és rövidprózát ír, fordít. Az Élő Várad Műhely tagja. Kinde Annamária-díjas. A Várad szerkesztőségi titkára.

kolában. (!) Az ilyen véletlen felfedezések és összefüggések teljesen magukkal tudnak ragadni, ilyenkor úgy érzem, akkora erővel zakatol bennem a kíváncsiság, mint egy gőzmozdony. Rendeltem is néhány Mead-kötetet, remélem, meg is kapom őket nemsoká, most úgyse lehet kimenni például lovaspólózni. A hasonló gondolkodású emberek valahogy mindig megtalálják egymást, olyan ez, mint a *madarat tolláról, embert barátjáról* dolog. Minden összefügg. Ha megadatik az a szerencse, hogy életünk során olyan emberekkel sodorjon össze a véletlen, akik hozzánk hasonlóan éreznek és gondolkoznak, nem szabad elengedni őket. Azt gondolom, hogy az ember igenis a saját sorsának kovácsa. Sem-

miféle isteni jutalomban nem részesül a jótettekért cserébe, és Isten nem sújt le mérhetetlen haragjával a hitetlenekre és bűnösökre, és a törököket vagy a migránsokat se büntetésből küldte a nyakunkra, és a többi, és a többi. A tőlem telhető legkorrektebb módon igyekszem élni. Évekkel ezelőtt valaki véletlenül megajándékozott egy Vonnegut-kötettel. Véletlenül. Mégis minden összefügg. Az, hogy miért olvasom az ő könyveit, vagy Margaret Meadet vagy Esterházy Pétert vagy akár Bitó Lászlót.

A járvány alatt az emberek többsége sokkal több időt lóg a neten. Én is, más is. Rengeteg jó dolog is származik ebből, például láthattam a vásárhelyi Tompa Miklós Társulat *Retro-madarát* vagy a londoni National Theatre *Frankensteinjét* (mindkét szereposztásban, oh yes!), gyúrtam fecskefészket onlajn workshop segítségével, és szinte még most sem hiszem, de van, hogy jógázom is. A hátulütője az, hogy vannak, akik sokkal feszültebbek, az ingerküszöbük kábé egy gyerekmedence első lépcsőjének szintjén van, a tolerancia és az empátia hiánya néha egyre erőteljesebben megmutatkozik, nuku ellenvélemény. Nem vádолом őket, nem kenyerem az ítélkezés, mindenkinek nehéz most, andrà tutto bene.

A tavalyi karácsonyt Szentendrén és Budapesten töltöttem. Erős humanista hitvallásom (nem én találtam ki, ez egy Bitó-kötet alcíme) ellenére, mindenképp el akartam látogatni a gellérthegyi római katolikus sziklatemplomba. Valamilyik interjúban Kemény István azt mesélte, hogy itt keltek egybe a feleségével, és nekem ez pont elég volt ahhoz, hogy irodalmi zarándokhelyként lebegjen a lelki szemeim előtt. Végtelenül nagyra becsülöm Keményt, költőként és emberként egyaránt, szerintem már az is a magaskultúra netovábbja, ahogy néz vagy ül a széken. Túlzok kicsit, tudom na, de belefér. Teljesen véletlenül, tíz perccel a mise kezdete előtt érkeztünk meg a templomba, úgyszólván maradtunk és meghallgattuk a prédikációt. Hatalmas meglepetésemre, teljesen meghatódtam. Az ünnepi hangulat, a nagyon magas és nagyon szőke fiú, aki mellettem állt, a fények, nem tudom. Nem baj, minden érzést az utolsó cseppig át kell élni, ki kell használni maximálisan, táplálkozni belőle, tanulni, inspirálódni. Hagytam. Nem akartam magam kizökkenteni abból a lelkiállapotból, néztem az oltárt, a megfeszített Jézust a kereszten, az egybegyűlt embereket. Velem ellentétben, őket

valószínűleg a közös hit hozta össze. Apám nagyon büszke lenne rám, gondoltam, mert ő szinte egyetlen vasárnapot sem hagy ki, ott ül a váradi „nagytemplom” valamelyik hátsó sorában. Mindig azzal szívatom, hogy biztos azokat a káromkodásokat gyónja meg, amiket a szombati focimeccseken elejt. Érti a viccet, sose haragszik. Felállva az imádsághoz, amit nem tudhattam kívülről, azon kaptam magam, hogy gondolatban *Uram, kérlek add, hogy-ozok*. Arra kértem, segítsen azoknak, akiknek a gonosz véletlenek miatt nálam nehezebb sors jutott. Az éhezőknek, akiknek nincs hová hazamenni, a betegeknek, az elnyomottaknak, azoknak, akik nap mint nap életeket men-tenek, és még hosszan sorolhatnám, de nem teszem, mert én nem tudok imádkozni. Annyira önkéntelenül történt, hogy csak akkor tudatosult bennem az egész, amikor a templomból kijöttünk. Végül is keresztény emberek közt szocializálódtam, az iskolában jártam vallásórára, tanultam vallástörténetet, megkerülhetetlen az ilyesmi. Volt pofám sorba állni ostyáért is, keresztet vettem, de szemben a pappal meg a kezében lévő ostyával, nem tudtam, mit kell még tennem. Nem vagyok katolikus. Mindenesetre, az apró és sűrű bólogatás nem bizonyult hatásosnak. Az ostya elfogadásához szükség lett volna valami más hajlandóságra is részemről, eltátozt szájra, kitárt tenyérre, mai napig sem tudom pontosan. Nem számít, a pap rajzolt egy keresztet a homlokomra. Lehet, hogy akkor, ott, az volt a karácsonyi ajándékom, hogy akár-milyen furcsa és indirekt módon, de

megbizonyosodtam arról, hogy talán nem is vagyok rossz ember. Már miért lennék rossz? Mert kurva nehéz jónak lenni, azért. Nekem, neked, neki, mindenkinek az. Kevesek vagyunk a jóhoz. Pedig olyan kicsin múlik néha az egész. Nem hiszek Istenben. Vagy inkább nem Istenben hiszek. Ezért nincs jogom ahhoz, hogy bármit is kérjek magamnak,

nem is szoktam, nem is fogok. De így hitetlenül is, ha mégis akadna valami jóság még odafenn a mennyben vagy a Gellérthegyen, tuti nem haragudott meg rám ezért az *Uram, kérlek add, hogy-ért*. Minden összefügg.